

# Μνημεία... ιδεοληψίας

Γ Ν Ω Μ Η

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΟΥΝΑΚΗ

**Η**ταν Ιούλιος του 2014 όταν οκτώ βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ είχαν καταθέσει ερώτηση στον τότε υπουργό Πολιτισμού γιατί «ξενοδοχειακό συγκρότημα στη Μεσσηνία ήθελε να προσφέρει στους πελάτες του συμμετοχή στις αρχαιολογικές ανασκαφές της Αρχαίας Μεσσήνης! (σ.σ. το θαυμαστικό ήταν στην ανακοίνωση)». Η κίνηση αυτή, σύμφωνα με τους βουλευτές, θα μετέτρεπε την «ανασκαφική έρευνα από επιστημονική διαδικασία σε τουριστική “ατραξιόν”». Η αντίδραση είχε και τότε ξεκινήσει από τον Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων. Και τότε, γιατί η ίδια στάση επαναλήφθηκε και τώρα: ενοχλήθηκε όταν εξετάστηκε –και μόνο– το ενδεχόμενο να στηρίξει οικονομικά το Ίδρυμα Νιάρχου, με δωρεά 3 εκατ. ευρώ, ένα πλοτικό σχέδιο για την αναβάθμιση της διαχείρισης των αρχαιολογικών χώρων του Κεραμεικού και της Βραυρώνας. Όπως διευκρινίζει και το Ίδρυμα με επιστολή του, καμία δωρεά δεν είχε εγκριθεί, απλώς είχε συζητηθεί το θέμα ύστερα από πρόταση της προηγούμενης διοίκησης του ΥΠΠΟ.

Όμως οι κεραιές του ΣΕΑ είναι εξαιρετικά ασκηνένες να εντοπίζουν τον κίνδυνο όπου εμφανίζονται οι λέξεις «ιδιώτης» ή «χορηγία». Για τον ΣΕΑ ό,τι δεν είναι κράτος, με βούλες, σφραγίδες, υπογραφές, ό,τι δεν χρηματοδοτείται από υπουργεία και δεν διευθύνεται από δημόσιες υπηρεσίες, ερμηνεύεται ως διαδικασία «ξεπουλήματος» και –μακριά από εμάς– «εκμετάλλευσης». Ο εχθρός είναι πάντα ένας, ίδιος και απαράλλακτος: ο καπιταλισμός.

Η χώρα μετατρέπεται σε «ξέφραγο αμπέλι» και «εκποιείται». Είναι το ίδιο κυβερνητικό, πλέον, πνεύμα που δαιμονοποιεί κάθε προσπάθεια ιδιωτικοποίησης.

Μόνο που στην περίπτωση των μνημείων ο χορηγός ουδέποτε ζητάει αντισταθμίματα ή ασκεί εξουσία. Ο Σταύρος Μπένος, ιδρυτής της κίνησης πολιτών

*Οποια πρόθεση να συνδεθούν τα μνημεία με την ανάπτυξη, κινητοποιεί μόνο άρνηση και δυνάμεις οπισθοδρόμησης.*

«Διάζωμα» (με σκοπό την ανάδειξη των αρχαίων θεάτρων της χώρας), που βασίζει ένα μεγάλο μέρος της δραστηριότητάς του στις χορηγίες, είναι κατηγορηματικός: «Ουδείς έχει ζητήσει ανταλλάγματα, οτιδήποτε που να αφορά τη χρήση των μνημείων». Το «Διάζωμα» συμπεριέλαβε στα εταιρικά μέλη του και επιχειρήσεις, αναβαθμίζοντας τον χορηγικό θεσμό. Πιστεύει ακράδαντα στις συνεργείες, στην κοινωνία των πολιτών σε όλες τις εκδοχές της: φυσικά πρόσωπα, δημιουργούς, επιχειρηματίες, εθελοντές. «Αρκετά ενοχοποιήσαμε σε αυτήν τη χώρα την επιχειρηματικό-

τα», υπογραμμίζει με ένταση ο κ. Μπένος. «Τα μνημεία πρέπει να κοινωνικοποιούνται, καθώς είναι η μόνη πραγματική προσπάθεια προστασίας τους». Και δεν είναι ο μόνος –ευτυχώς– που έχει αυτήν την πεποίθηση, ούτε μόνος σε αυτήν την προσπάθεια. Είναι πολλοί οι Έλληνες αρχαιολόγοι που αντιλαμβάνονται τα μνημεία ως πολιτιστικό - κοινωνικό αγαθό που ζει και αναπνέει μέσα από τα βλέμματα, την παρουσία, τη φροντίδα των ανθρώπων.

Όμως τα μνημεία (συμπεραίνουμε από τις παρεμβάσεις του ΣΕΑ) δεν έχουν σχέση ούτε με τη ζωή ούτε με την οικονομία της χώρας. Είναι ιδιοκτησία του χρόνου και της Ιστορίας, τρέφονται από την ακινησία, βασίζονται στην ιδεοληψία. Οποια πρόθεση να συνδεθούν τα μνημεία με την ανάπτυξη, κινητοποιεί δυνάμεις οπισθοδρόμησης και ανεπάρκειες που κρύβονται πίσω από τον κίνδυνο του «ξεπουλήματος». Γιατί το άνοιγμα σε νέες (όχι και τόσο «νέες» για τον υπόλοιπο κόσμο) ανάγκες προϋποθέτει διαφορετικές αντιλήψεις και εννοιολογικές προσεγγίσεις. Κανείς δεν αμφισβητεί το πάθος και την αφοσίωση των αρχαιολόγων. Μόνο που η ιδιοκτησιακή σχέση που αναπτύσσουν με τα μνημεία, τους καθιστά ακατάλληλους να τα προστατέψουν. Είναι μια μορφή ομηρίας αυτή η «αγάπη», μια ιδιότυπη φυλακή που υψώνει τείχη ανάμεσα στα μνημεία και στην κοινωνία. Και κυρίως: δεν βοηθάει στην εξεύρεση λύσεων, γιατί θεωρεί την όποια συνδιαλλαγή εκ των προτέρων ύποπτη, αν όχι στημένη.